ONE BY ONE
STEP BY STEP

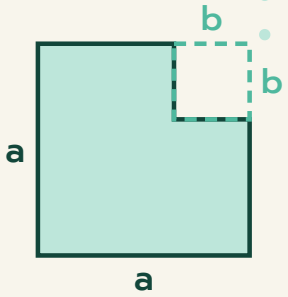

$a^2 - b^2 = (a + b)(a - b)$

การแยกตัวประกอบของพหุนามดีกรีสอง

ม.2

10 บทเรียน · ฉบับนักเรียน

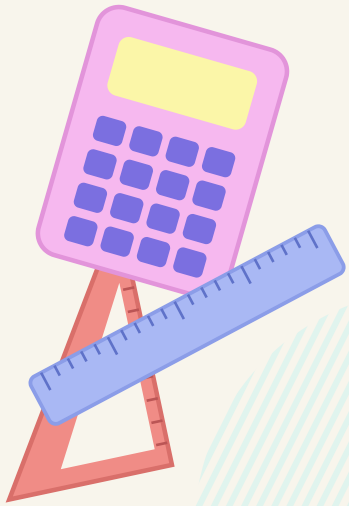

$2x^2 + 7x + 5 = (2x + 5)(x + 1)$

ชื่อ _____ นามสกุล _____

ชั้น ม.2/ _____ เลขที่ _____

สารบัญ

บทที่ 1 ใช้สมบัติการแจกแจง

01 การแยกตัวประกอบคือการย้อนการคูณ 4

02 ดึงตัวประกอบร่วม 6

แบบทดสอบทบทวน บทที่ 1 8

บทที่ 2 พหุนามดีกรีสองสามพจน์

03 แยกตัวประกอบ $x^2 + bx + c$ เมื่อ c เป็นบวก 10

04 แยกตัวประกอบ $x^2 + bx + c$ เมื่อ c เป็นลบ 12

05 แยกตัวประกอบ $ax^2 + bx + c$ เมื่อ $a \neq 1$ 14

06 ดึงตัวร่วมก่อนแล้วแยกต่อ 16

แบบทดสอบทบทวน บทที่ 2 18

บทที่ 3 กำลังสองสมบูรณ์และผลต่างของกำลังสอง

07 กำลังสองสมบูรณ์ 20

08 ผลต่างของกำลังสอง 22

09 เลือกวิธีแยกตัวประกอบ 24

10 การนำไปใช้ 26

แบบทดสอบทบทวน บทที่ 3 28

เฉลยแบบฝึกหัดเบื้องต้น 30

บันทึกความก้าวหน้าของฉัน 32

ใช้เล่มนี้อย่างไร

ทุกบทเรียนมี 2 หน้า วางโครงเหมือนกันทุกบท เรียนทีละเรื่อง ทีละขั้น

1 หน้าซ้าย · เรียนรู้ผ่านโจทย์

อ่านโจทย์ข้อ 1 และ 2 ดูรูปสี่เหลี่ยมพื้นที่ แผ่นพีชคณิต ตารางคู่ตัวประกอบ หรือกรอบคูณไขว้ แล้วเติมคำตอบลงในช่องทีละขั้น เพื่อค้นพบวิธีคิดด้วยตัวเอง

2 ก้าวขั้นอีกขั้น

กล่องสีเทาท้ายหน้า บอกเหตุผลเบื้องหลัง ทางลัด หรือเรื่องที่ต่อยอดได้

3 หน้าขวา · สรุป + ฝึก

อ่านแถบสรุปด้านบน ทำแบบฝึกหัดเบื้องต้นเรียงจากง่ายไปยาก แล้วตรวจกับเฉลยโจทย์หน้าซ้ายและเฉลยท้ายเล่ม

4 แบบทดสอบทบทวน

ท้ายแต่ละบท มีคะแนนกำกับทุกข้อ ลองทำโดยไม่เปิดดูบทเรียน แล้วรวมคะแนน

สัญลักษณ์ที่ใช้ในเล่ม

$ab + ac = a(b + c)$ ดึงตัวประกอบร่วม

$x^2 + bx + c = (x + m)(x + n)$ $m \times n = c$ และ $m + n = b$

$A^2 + 2AB + B^2 = (A + B)^2$ กำลังสองสมบูรณ์

$A^2 - B^2 = (A + B)(A - B)$ ผลต่างของกำลังสอง

กรอบคูณไขว้ ใช้แยก $ax^2 + bx + c$ เมื่อ $a \neq 1$

ทบทวนก่อนเริ่ม (เล่มพหุนาม และ ม.1)

$3x(x + 4) = 3x^2 + 12x$

$(x + 3)(x + 5) = x^2 + 8x + 15$

$(a + b)^2 = a^2 + 2ab + b^2$

$(a + b)(a - b) = a^2 - b^2$

ห.ร.ม. ของ 12 กับ 18 คือ 6

$(-4)(-6) = 24$

เล่มนี้ไม่ต้องรีบ ทำทีละบทเรียน ถ้าติดตรงไหน ย้อนไปดูโจทย์ข้อ 1–2 ของบทเรียนนั้นอีกรอบ

01 การแยกตัวประกอบคือการย้อนการคูณ

ต่อจากเล่มพหุนาม บทเรียน 07 ที่คูณเอกนามกับพหุนามด้วยรูปสี่เหลี่ยมพื้นที่ · คราวนี้มาเดิน**ย้อนกลับ**: รู้พื้นที่ แล้วหาความยาวด้าน

โจทย์ข้อ 1 คูณ $3x(x+4)$ แล้วมองย้อนกลับ

1. ช่องซ้ายของรูป: $3x \times x =$ ☐
2. ช่องขวาของรูป: $3x \times 4 =$ ☐ · พื้นที่ทั้งหมด $3x(x+4) =$ ☐
3. ย้อนกลับ: เห็นพื้นที่ $3x^2 + 12x$ แล้วเขียนเป็นผลคูณ $3x(x+4)$ เรียกว่า **การแยกตัวประกอบ**
4. $3x$ และ $x+4$ เป็น ☐ ของ $3x^2 + 12x$

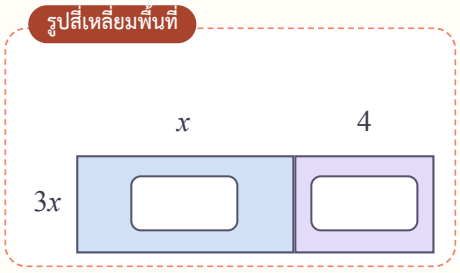

โจทย์ข้อ 2 รู้พื้นที่ $4x^2 + 20x$ หาความยาวด้าน

1. ห.ร.ม. ของ 4 กับ 20 คือ ☐ · x^2 กับ x มีตัวแปรร่วมกันคือ ☐
2. **ตัวประกอบร่วม**ของสองพจน์คือ ☐ เป็นด้านซ้ายของรูป
3. ด้านบน: $4x^2 \div 4x =$ ☐ · $20x \div 4x =$ ☐
4. $4x^2 + 20x =$ ☐ (☐) · คูณกลับได้พหุนามเดิมหรือไม่ ☐

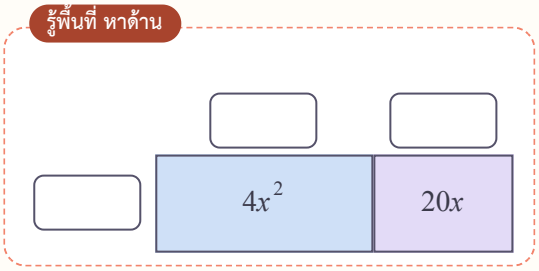

ก้าวขึ้นอีกขั้น

ห.ร.ม. ของเอกนาม

ห.ร.ม. ของ $12x^3$ กับ $18x^2$: ห.ร.ม. ของ 12 กับ 18 คือ ☐ · x^3 กับ x^2 ใช้เลขชี้กำลังที่**น้อยกว่า** ได้ ☐ · จึงได้ห.ร.ม. ☐

การแยกตัวประกอบ คือการเขียนพหุนามให้อยู่ในรูป**การคูณ**ของพหุนาม (ย้อนการคูณกระจาย) · **ตัวประกอบร่วม** = ห.ร.ม. ของสัมประสิทธิ์ × ตัวแปรที่มีในทุกพจน์ (เลขชี้กำลังน้อยที่สุด)

$3x(x+4) \rightleftarrows 3x^2+12x$

แบบฝึกหัดเบื้องต้น

➜ เฉลยท้ายเล่ม หน้า 30

ข้อ (1)–(6) เติมคำตอบ · ข้อ (7)–(8) แสดงวิธีทำ

(1) $2x(x+7) =$ ____

(2) ห.ร.ม. ของ $8x^2$ กับ $12x$ คือ ____

(3) ห.ร.ม. ของ $9a^3$ กับ $15a^2$ คือ ____

(4) $7x+21 =$ ____

(5) $x^2+9x =$ ____

(6) $10y^2-4y =$ ____

(7) $9x^2+6x$

(8) แปลงผักของน้ำฝนเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า มีพื้นที่ $5x^2+35x$ ตารางเมตร กว้าง $5x$ เมตร ยาวเท่าใด ถ้า $x=4$ แปลงผักยาวกี่เมตร

เฉลยโจทย์หน้าซ้าย

โจทย์ข้อ 1 $3x^2$, $12x$, $3x^2+12x$, ตัวประกอบ , $3x^2$, $12x$

โจทย์ข้อ 2 4 , x , $4x$, x , 5 , $4x$, $x+5$, ได้ , x , 5 , $4x$

ตรวจด้วยการคูณกลับ

แยก $6x+15 = 3(2x+5)$ แล้วคูณกลับ: $3\times 2x =$ ____ และ $3\times 5 =$ ____ ได้พหุนามเดิม ✓ · ทุกคำตอบของเล่มนี้ตรวจด้วยการคูณกลับได้เสมอ

02 ดึงตัวประกอบร่วม

ใช้สมบัติการแจกแจงย้อนกลับ $ab + ac = a(b + c)$: เขียนทุกพจน์เป็น **(ตัวร่วม) × (ส่วนที่เหลือ)** แล้วดึงตัวร่วมออกมาไว้หน้าวงเล็บ

โจทย์ข้อ 1 $6x^2 - 9x$

1 ห.ร.ม. ของ 6 กับ 9 คือ 3 และทั้งสองพจน์มี x · ตัวประกอบร่วมคือ ☐

2 เขียนแต่ละพจน์เป็น (ตัวร่วม) × (ส่วนที่เหลือ) ในกล่อง (ระวังเครื่องหมายลบของพจน์ที่สอง)

3 $6x^2 - 9x =$ ☐(☐)

กล่องตัวร่วม

$6x^2 =$ ☐ × ☐

$-9x =$ ☐ × ☐

ส่วนที่เหลือรวมกันอยู่ในวงเล็บ

โจทย์ข้อ 2 $-4a^2 - 8a$ และ $x(y + 2) + 5(y + 2)$

1 พจน์แรกเป็นลบ จึงดึง “ลบ” ออกพร้อมตัวร่วม ตัวประกอบร่วมคือ ☐

2 $-4a^2 \div (-4a) =$ ☐ · $-8a \div (-4a) =$ ☐ · ในวงเล็บได้ ☐

3 ใน $x(y + 2) + 5(y + 2)$ ทั้งสองพจน์มีวงเล็บ ☐ คูณอยู่ มองวงเล็บนี้เป็นตัวร่วมก้อนเดียว

4 $x(y + 2) + 5(y + 2) =$ ☐

ตัวร่วมเป็นวงเล็บ

$x(y + 2) =$ ☐ × x

$5(y + 2) =$ ☐ × 5

ตัวร่วมเป็นวงเล็บก็ได้

ก้าวขึ้นอีกขั้น

กับดัก! ดึงไม่หมด

ใบบัวแยก $8x^2 + 12x = 4(2x^2 + 3x)$ · ในวงเล็บยังมี x ร่วมกันอยู่ จึง**ยังไม่จบ** ที่ถูกคือ ☐(☐) · ตรวจว่าในวงเล็บไม่เหลือตัวร่วมแล้ว

ดึงตัวประกอบร่วม: $ab + ac = a(b + c)$ · ตัวร่วม = ห.ร.ม. ของสัมประสิทธิ์ × ตัวแปรที่มีทุกพจน์ (เลขชี้กำลังน้อยที่สุด) · พจน์แรกเป็นลบ ดึง “ลบ” ออกด้วย เครื่องหมายในวงเล็บเปลี่ยนทุกพจน์ · ตัวร่วมเป็นวงเล็บก็ได้

$ab = \boxed{a} \times \boxed{b}$

$ac = \boxed{a} \times \boxed{c}$

$ab + ac = a(b + c)$

แบบฝึกหัดเบื้องต้น

➜ เฉลยท้ายเล่ม หน้า 30

ข้อ (1)–(5) เติมคำตอบ · ข้อ (6)–(8) แสดงวิธีทำ

(1) $12x + 18 =$

(2) $5a^2 - 15a =$

(3) $-3x^2 + 12x =$

(4) $4m^2n + 10mn^2 =$

(5) $y(2x + 1) - 3(2x + 1) =$

(6) $a(x - 4) + 7(x - 4)$

(7) $-6x^2 - 15x$

(8) สนามเด็กเล่นสองแปลงอยู่ติดกัน กว้างเท่ากันคือ $x + 3$ เมตร แปลงหนึ่งยาว $2x$ เมตร อีกแปลงยาว 9 เมตร พื้นที่รวมคือ $2x(x + 3) + 9(x + 3)$ ตร.ม. จงเขียนพื้นที่รวมเป็นผลคูณ

เฉลยโจทย์หน้าซ้าย

โจทย์ข้อ 1 $3x$, $3x$, $2x - 3$, $3x$, $2x$, $3x$, -3

โจทย์ข้อ 2 $-4a$, a , 2 , $a + 2$, $y + 2$, $(y + 2)(x + 5)$, $y + 2$, $y + 2$

เกร็ด: จับคู่ก่อนดึง

$xy + 2x + 3y + 6$ ไม่มีตัวร่วมของทุกพจน์ แต่จับคู่ได้: $x(y + 2) + 3(y + 2) =$ (ทำแบบเดียวกับโจทย์ข้อ 2)

แบบทดสอบทบทวน

บทที่ 1 ใช้สมบัติการแจกแจง

ชื่อ _____ ชั้น _____ เลขที่ _____

คะแนน

_____

/ 100

1 10 คะแนน

จงหาผลคูณ $5x(2x-3)$ แล้วบอกว่า $5x(2x-3)$ เป็นผลการแยกตัวประกอบของพหุนามใด

2 10 คะแนน

จงหา ห.ร.ม. ของ $14x^3$ กับ $21x^2$

3 10 คะแนน

จงแยกตัวประกอบ $8x+20$

4 10 คะแนน

จงแยกตัวประกอบ x^2-11x

5 10 คะแนน

จงแยกตัวประกอบ $18a^3+12a^2$

6 10 คะแนน

จงแยกตัวประกอบ $-5x^2 - 20x$

7 10 คะแนน

จงแยกตัวประกอบ $m(x + 6) - 2(x + 6)$

8 10 คะแนน

ต้นกล้าแยก $14x^2 + 21x = 7(2x^2 + 3x)$ คำตอบนี้แยกละเอียดแล้วหรือยัง จงแก้ให้ถูก

9 10 คะแนน

พื้นห้องสมุดรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้ามีพื้นที่ $2x^2 + 16x$ ตารางเมตร กว้าง $2x$ เมตร ห้องยาวเท่าใด ถ้า $x = 5$ ห้องกว้างและยาวกี่เมตร

10 10 คะแนน

จงแยกตัวประกอบ $ab + 4a + 5b + 20$ (จับคู่ 2 + 2)

ก้าวต่อไปเลย

ต่อไป: พหุนามสามพจน์

พหุนามอย่าง $x^2 + 7x + 6$ ไม่มีตัวประกอบร่วมของทุกพจน์ แต่ยังแยกเป็นผลคูณของสองวงเล็บได้ ด้วยการหาสองจำนวน (บทที่ 2)

03 แยกตัวประกอบ $x^2 + bx + c$ เมื่อ c เป็นบวก

ต่อจากเล่มพหุนาม บทเรียน 08: คูณ $(x + m)(x + n)$ ได้พหุนามสามพจน์ · บทเรียนนี้ย้อนกลับ ด้วยการ**หาสองจำนวน** ที่คูณกันได้พจน์ท้าย และบวกกันได้สัมประสิทธิ์ของ x

โจทย์ข้อ 1 $x^2 + 10x + 24$ จัดแผ่นพีชคณิตเป็นสี่เหลี่ยมผืนผ้า

1. แผ่น x^2 1 แผ่น แผ่น x 10 แผ่น แผ่น 1 จำนวน 24 แผ่น จัดเป็นสี่เหลี่ยมผืนผ้า (ดูภาพ) แผ่น 1 เรียงเป็น ☐ แถว แถวละ ☐ แผ่น
2. สองจำนวนนี้คูณกันได้ ☐ (จำนวนแผ่น 1) และบวกกันได้ ☐ (จำนวนแผ่น x)
3. อ่านด้านของรูป: $x^2 + 10x + 24 =$ ☐

จัดเป็นสี่เหลี่ยมผืนผ้า

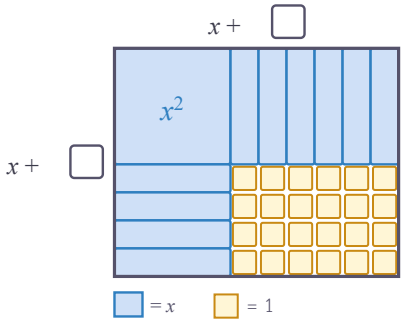

โจทย์ข้อ 2 $x^2 - 10x + 24$

1. หาสองจำนวนที่คูณกันได้ 24 แต่บวกกันได้ −10 · ผลคูณเป็นบวกแต่ผลบวกเป็นลบ สองจำนวนจึงเป็นจำนวน ☐ ทั้งคู่
2. เติมผลบวกในตาราง คู่ที่บวกกันได้ −10 คือ ☐ กับ ☐
3. $x^2 - 10x + 24 =$ ☐
4. ตรวจ: แทน $x = 1$ ในโจทย์ได้ $1 - 10 + 24 =$ ☐ · ในคำตอบต้องได้เท่ากัน ✓

ตารางคู่ตัวประกอบ

คูณได้ 24	บวกได้
(−1) × (−24)	
(−2) × (−12)	
(−3) × (−8)	
(−4) × (−6)	

ก้าวขึ้นอีกขั้น

เครื่องหมายของสองจำนวน

c บวก: สองจำนวนมีเครื่องหมาย ☐ และเป็นเครื่องหมายเดียวกับ b · $x^2 + 9x + 14$ ใช้ 2 กับ 7 ส่วน $x^2 - 9x + 14$ ใช้ ☐ กับ ☐

$x^2 + bx + c = (x + m)(x + n)$ เมื่อ $m \times n = c$ และ $m + n = b$ · c บวก: m กับ n มีเครื่องหมายเดียวกับ b · ไล่คู่ตัวประกอบของ c ในตารางจนเจอคู่ที่บวกได้ b

คูณได้ c → บวกได้ b → (x + m)(x + n)

แบบฝึกหัดเบื้องต้น

เฉลยท้ายเล่ม หน้า 30

ข้อ (1) เติมคำตอบ · ข้อ (2)–(8) แยกตัวประกอบ (แสดงวิธีทำ)

(1) $x^2 + 7x + 10 =$

$(x +$ ☐ $)(x +$ ☐ $)$

(2) $x^2 + 11x + 18$

(3) $x^2 + 13x + 40$

(4) $x^2 - 6x + 5$

(5) $x^2 - 9x + 18$

(6) $x^2 - 15x + 56$

(7) ภูผาจัดแผ่นพีชคณิต $x^2 + 11x + 28$ เป็นสี่เหลี่ยมผืนผ้า ด้านทั้งสองยาวเท่าใด

เฉลยโจทย์หน้าซ้าย

โจทย์ข้อ 1 4 , 6 , 24 , 10 , $(x + 4)(x + 6)$ โจทย์ข้อ 2 ลบ , −4 , −6 , $(x - 4)(x - 6)$, 15 , −25 , −14 , −11 , −10

ทำไมต้องคูณได้ c บวกได้ b

$(x + m)(x + n) = x^2 + mx + nx + mn = x^2 + (m + n)x + mn$ · สัมประสิทธิ์ของ x มาจาก ☐ ของ m กับ n ส่วนพจน์ท้ายมาจาก ☐

04 แยกตัวประกอบ $x^2 + bx + c$ เมื่อ c เป็นลบ

ใช้วิธีเดียวกับบทเรียน 03 (คูณได้ c บวกได้ b) แต่เมื่อ c เป็นลบ ต้องดูเครื่องหมายให้ดี

โจทย์ข้อ 1 $x^2 + 2x - 15$

1. สองจำนวนคูณกันได้ −15 ซึ่งเป็นลบ จึงมีเครื่องหมาย ☐
2. เติมผลบวกของทุกคู่ในตาราง
3. คู่ที่บวกกันได้ 2 คือ ☐ กับ ☐
4. $x^2 + 2x - 15 =$ ☐

ตารางคู่ตัวประกอบ

คูณได้ −15	บวกได้
1 × (−15)	
(−1) × 15	
3 × (−5)	
(−3) × 5	

โจทย์ข้อ 2 $x^2 - 2x - 15$

1. ใช้คู่เดิมจากตารางของข้อ 1 แต่ต้องบวกกันได้ −2
2. จำนวนที่ค่าสัมบูรณ์มากกว่า (5) ต้องมีเครื่องหมาย ☐ ตามเครื่องหมายของ b
3. สองจำนวนคือ ☐ กับ ☐
4. $x^2 - 2x - 15 =$ ☐

จำเครื่องหมาย

c ลบ → ต่างเครื่องหมาย → ตัวใหญ่ตาม b

ก้าวขึ้นอีกขั้น

แยกไม่ได้ก็มี

$x^2 + 5x + 7$: คู่ที่คูณได้ 7 คือ 1 กับ 7 (บวกได้ ☐) และ −1 กับ −7 (บวกได้ ☐) ไม่มีคู่ที่บวกได้ 5 จึงแยกตัวประกอบในจำนวนเต็ม ☐

c ลบ: สองจำนวนมีเครื่องหมาย**ต่างกัน** · ตัวที่ค่าสัมบูรณ์มากกว่ามีเครื่องหมาย**เดียวกับ b** · ถ้าไม่มีคู่ใดบวกได้ b พหุนามนั้นแยกตัวประกอบในจำนวนเต็มไม่ได้

c ลบ → ต่างเครื่องหมาย → ตัวใหญ่ตาม b

แบบฝึกหัดเบื้องต้น

เฉลยท้ายเล่ม หน้า 30

ข้อ (1)–(2) เติมคำตอบ · ข้อ (3)–(8) แสดงวิธีทำ

(1) $x^2 + 6x - 16 =$

$(x +$ ☐ $)(x -$ ☐ $)$

(2) $x^2 + 3x + 5$ แยกตัวประกอบในจำนวนเต็มได้หรือไม่ ☐

(3) $x^2 + 3x - 10$

(4) $x^2 - 5x - 24$

(5) $x^2 + x - 30$

(6) $x^2 - 7x - 18$

(7) ป้ายประกาศรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้ามีพื้นที่ $x^2 + 5x - 14$ ตร.ดม. (ตารางเดซิเมตร) ด้านยาวยาวกว่าด้านกว้าง 9 ดม. เขียนด้านทั้งสองเป็นพหุนาม และหาด้านทั้งสองเมื่อ $x = 10$

(8) $x^2 - 4x - 45$

เฉลยโจทย์หน้าซ้าย

โจทย์ข้อ 1 ต่างกัน , 5 , −3 , $(x + 5)(x - 3)$, −14 , 14 , −2 , 2 โจทย์ข้อ 2 ลบ , −5 , 3 , $(x + 3)(x - 5)$

กับดัก! เครื่องหมายสลับ

น้ำฝนแยก $x^2 - 3x - 10 = (x - 2)(x + 5)$ · คูณกลับได้พจน์กลาง ☐ ไม่ใช่ −3x ที่ถูกคือ ☐

05 แยกตัวประกอบ $ax^2 + bx + c$ เมื่อ $a \neq 1$

เมื่อสัมประสิทธิ์ของ x^2 ไม่เป็น 1 ให้**ลองคู่ตัวประกอบในกรอบคูณไขว้**: ซ้ายคูณกันได้พจน์หน้า ขวาคูณกันได้พจน์ท้าย และคูณไขว้แล้วรวมกันต้องได้**พจน์กลาง**

โจทย์ข้อ 1 $2x^2 + 7x + 5$

1. $2x^2 = 2x \times x$ เขียนไว้ด้านซ้าย · $5 = 5 \times 1$ เขียนไว้ด้านขวา
2. กรอบที่ 1 (บน 1 ล่าง 5): เติมผลคูณไขว้แล้วรวม ได้พจน์กลาง 7x หรือไม่ ☐
3. กรอบที่ 2 สลับ (บน 5 ล่าง 1): รวมแล้วได้พจน์กลาง 7x หรือไม่ ☐
4. อ่านกรอบที่ถูก**ตามแถว**: $2x^2 + 7x + 5$ = ☐

กรอบคูณไขว้

กรอบที่ 1			กรอบที่ 2		
$2x$ ✕	$+1$	↘ ☐	$2x$ ✕	$+5$	↘ ☐
x ✕	$+5$	↗ ☐	x ✕	$+1$	↗ ☐
รวมพจน์กลาง		☐	รวมพจน์กลาง		☐

โจทย์ข้อ 2 $6x^2 - x - 2$

1. $6x^2$ เป็น $6x \times x$ หรือ $2x \times 3x$ · -2 เป็น $1 \times (-2)$ หรือ $(-1) \times 2$ · มีหลายคู่ ลองทีละกรอบ
2. ลอง $2x$, $3x$ กับ $+1$, -2 เติมผลคูณไขว้ในกรอบ
3. ผลรวมตรงกับพจน์กลางของโจทย์หรือไม่ ☐
4. $6x^2 - x - 2$ = ☐

กรอบคูณไขว้

$2x$ ✕	$+1$	↘ ☐	
$3x$ ✕	-2	↗ ☐	
รวมพจน์กลาง		☐	

ก้าวขึ้นอีกขั้น

อีกวิธี: แยกพจน์กลาง

$3x^2 + 10x + 8$: $ac = 3 \times 8$ = ☐ · สองจำนวนที่คูณได้ 24 บวกได้ 10 คือ ☐ กับ ☐ · $3x^2 + 4x + 6x + 8$ แล้วจับคู่ดึงตัวร่วม ได้ ☐

$ax^2 + bx + c$ $(a \neq 1)$: แยก ax^2 เป็นสองพจน์ทางซ้าย แยก c เป็นสองจำนวนทางขวา คูณไขว้แล้ว**รวมได้พจน์กลาง** · อ่านตามแถวได้สองวงเล็บ · ไม่ตรงก็สลับหรือลองคู่ใหม่

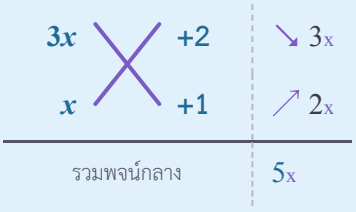

แบบฝึกหัดเบื้องต้น

➜ เฉลยท้ายเล่ม หน้า 30

ข้อ (1) เติมคำตอบ · ข้อ (2)–(8) แสดงวิธีทำ

(1) $2x^2 + 9x + 7 =$

$(2x +$ ☐ $)(x +$ ☐ $)$

(2) $3x^2 + 8x + 5$

(3) $2x^2 + 9x + 4$

(4) $5x^2 - 7x + 2$

(5) $2x^2 - x - 6$

(6) $3x^2 + x - 4$

(7) $4x^2 + 8x + 3$

(8) ผ้าบาติกรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้ามีพื้นที่ $3x^2 + 11x + 6$ ตร.ซม. กว้าง $x + 3$ ซม. ยาวเท่าใด

เฉลยโจทย์หน้าซ้าย

โจทย์ข้อ 1 ไม่ได้ , ได้ , $(2x + 5)(x + 1)$, $10x$, x , $11x$, $2x$, $5x$, $7x$ โจทย์ข้อ 2 ตรง , $(2x + 1)(3x - 2)$, $-4x$, $3x$, $-x$

กับดัก! อ่านผิดแถว

กรอบในแถบสรุปด้านบน อ่านตามแถวได้ (☐)(☐) · ถ้าอ่านผิดเป็น $(3x + 1)(x + 2)$ คูณกลับจะได้พจน์กลาง ☐ ไม่ใช่ 5x

06 ดึงตัวร่วมก่อนแล้วแยกต่อ

ถ้าทุกพจน์มีตัวประกอบร่วม ให้**ดึงออกก่อน** (บทเรียน 02) ตัวเลขในวงเล็บจะเล็กลง แล้วแยกต่อด้วยบทเรียน 03–05

โจทย์ข้อ 1 $2x^2 + 10x + 12$

1 ชั้นที่ 1: ดึงตัวประกอบร่วมที่หารทุกพจน์ลงตัวออก แล้วเติมในผัง

2 ชั้นที่ 2: แยกวงเล็บที่เหลือ หาสองจำนวนที่คูณได้ ☐ บวกได้ ☐

3 ตรวจ: แทน $x = 1$ ในโจทย์ได้ ☐ · คำตอบต้องมีตัวร่วมอยู่หน้าด้วย จึงได้ค่าเท่ากัน ✓

ผัง 2 ชั้น

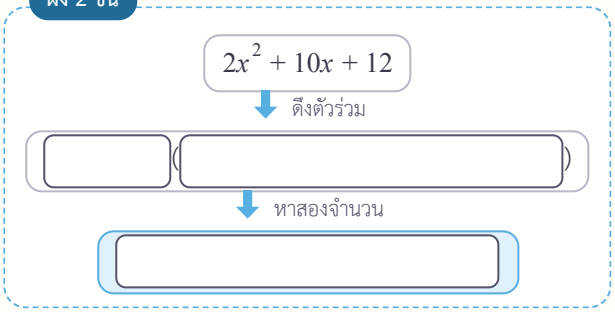

โจทย์ข้อ 2 $-x^2 + x + 6$

1 พจน์แรกติดลบ ดึง -1 ออก เครื่องหมายในวงเล็บ ☐

2 วงเล็บ: สองจำนวนที่คูณได้ -6 บวกได้ -1 คือ ☐ กับ ☐

3 อย่าลืม “−” หน้าวงเล็บ · ตรวจ $x = 0$: โจทย์ได้ ☐ ✓

ผัง 2 ชั้น

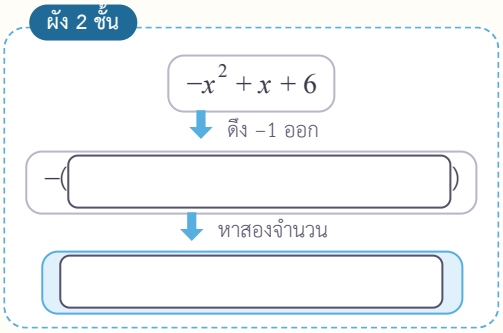

ก้าวขั้นอีกขั้น

กับดัก! ลืมตัวร่วม

ไออุ่นแยก $3x^2 - 3x - 36$ ได้ $(x + 3)(x - 4)$ · คุณกลับได้ ☐ ไม่ใช่โจทย์ เพราะขาดตัวร่วม ☐ · ที่ถูกคือ ☐

ขั้นที่ 1 ดึงตัวประกอบร่วม (พจน์แรกลบ ดึงตัวร่วมที่เป็นลบ) · **ขั้นที่ 2** แยกวงเล็บสามพจน์ที่เหลือ · **ขั้นที่ 3** เขียนคำตอบให้มีตัวร่วมครบ แล้วตรวจด้วยการแทนค่า

ดึงตัวร่วม → แยกวงเล็บ → ตรวจ

แบบฝึกหัดเบื้องต้น

→ เฉลยท้ายเล่ม หน้า 30

จงแยกตัวประกอบให้ละเอียดที่สุด (แสดงวิธีทำ)

(1) $3x^2 + 24x + 36$

(2) $5x^2 - 5x - 30$

(3) $4x^2 - 24x + 32$

(4) $-x^2 - 4x + 12$

(5) $6x^2 + 3x - 3$

(6) $-2x^2 + 8x + 10$

(7) $x^2y + 7xy + 10y$

(8) ที่ดินรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้ามีพื้นที่ $2x^2 + 14x + 20$ ตร.ม. แบ่งเป็นสองแปลงที่มีพื้นที่เท่ากัน แต่ละแปลงมีพื้นที่เท่าใด (เขียนเป็นผลคูณ)

เฉลยโจทย์หน้าซ้าย

โจทย์ข้อ 1 6 , 5 , 24 , 2 , $x^2 + 5x + 6$, $2(x + 2)(x + 3)$

โจทย์ข้อ 2 เปลี่ยนทุกพจน์ , 2 , -3 , 6 , $x^2 - x - 6$, $-(x + 2)(x - 3)$

ตรวจด้วยการแทนค่า

แทน $x = 3$ ใน $4x^2 + 4x - 8$ ได้ ☐ · แทนในคำตอบ $4(x + 2)(x - 1)$ ได้ $4(5)(2) =$ ☐ ✓ · ถ้าได้ไม่เท่ากัน แปลว่าคำตอบผิด

แบบทดสอบทบทวน

บทที่ 2 พหุนามดีกรีสองสามพจน์

ชื่อ _____ ชั้น _____ เลขที่ _____

คะแนน

_____ / 100

1 10 คะแนน

จงแยกตัวประกอบ $x^2 + 12x + 35$

2 10 คะแนน

จงแยกตัวประกอบ $x^2 - 11x + 30$

3 10 คะแนน

จงแยกตัวประกอบ $x^2 + 5x - 36$

4 10 คะแนน

จงแยกตัวประกอบ $x^2 - 3x - 40$

5 10 คะแนน

$x^2 + 4x + 6$ แยกตัวประกอบในจำนวนเต็มได้หรือไม่ เพราะเหตุใด

6 10 คะแนน

จงแยกตัวประกอบ $2x^2 + 11x + 12$

7 10 คะแนน

จงแยกตัวประกอบ $6x^2 + x - 12$

8 10 คะแนน

จงแยกตัวประกอบ $4x^2 - 4x - 24$

9 10 คะแนน

ขุนเขาแยก $2x^2 - 2x - 40 = (2x + 8)(x - 5)$ ถูกหรือไม่ จงแยกให้ละเอียดที่สุด

10 10 คะแนน

สนามฟุตซอลรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้ามีพื้นที่ $x^2 + 3x - 28$ ตร.ม. กว้าง $x - 4$ ม. สนามยาวเท่าใด ถ้า $x = 24$ สนามกว้างและยาวกี่เมตร

ก้าวขั้นอีกขั้น

ต่อไป: รูปพิเศษ

พหุนามบางแบบแยกได้เร็วกว่าถ้าจำรูปได้ คือ **กำลังสองสมบูรณ์** (แผ่นพีชคณิตเรียงเป็นจัตุรัส) และ**ผลต่างของกำลังสอง** (ตัดจัตุรัสแล้วย้ายชิ้น) ในบทที่ 3

07 กำลังสองสมบูรณ์

ย้อนผลคูณพิเศษจากเล่มพหุนาม บทเรียน 09: $(a+b)^2 = a^2 + 2ab + b^2$ · ถ้าเห็นพหุนามรูปนี้ ก็เขียนกลับเป็นกำลังสองได้ทันที

โจทย์ข้อ 1 $x^2 + 8x + 16$ จัดแผ่นพีชคณิตเป็นจัตุรัส

1. แบ่งแผ่น x ทั้ง 8 แผ่นไว้ด้านขวา ☐ แผ่น และด้านล่าง ☐ แผ่น
2. มุมขวาล่างเติมแผ่น 1 ได้ ☐ แผ่นพอดี รูปที่ได้เป็นรูปสี่เหลี่ยม ☐
3. $x^2 + 8x + 16 =$ ☐

จัดเป็นจัตุรัส

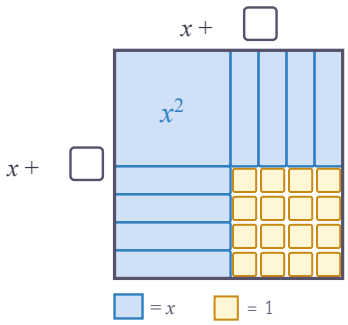

โจทย์ข้อ 2 $4x^2 - 12x + 9$

1. พจน์หน้า $4x^2 = (\square)^2$ · พจน์หลัง $9 = (\square)^2$
2. ตรวจพจน์กลาง: $2 \times 2x \times 3 =$ ☐ ตรงกับพจน์กลาง (เครื่องหมายลบ)
3. จึงเป็นรูป $A^2 - 2AB + B^2 = (A-B)^2$
4. $4x^2 - 12x + 9 =$ ☐

เทียบกับรูปทั่วไป

	พจน์หน้า	พจน์กลาง	พจน์หลัง
รูปทั่วไป	A^2	$-2AB$	B^2
โจทย์	$4x^2$	$-12x$	9

ก้าวขึ้นอีกขั้น

ไม่ใช่ทุกข้อ

$x^2 + 10x + 16$: $16 = 4 \times 4$ แต่ $2 \times x \times 4 =$ ☐ ไม่ใช่ $10x$ จึง ☐ กำลังสองสมบูรณ์ · แยกด้วยสองจำนวนได้ ☐

กำลังสองสมบูรณ์ $A^2 + 2AB + B^2 = (A+B)^2$ · $A^2 - 2AB + B^2 = (A-B)^2$ ·
ตรวจ: พจน์หน้าและพจน์หลังเป็นกำลังสอง (บวก) และพจน์กลางเท่ากับ 2 × A × B

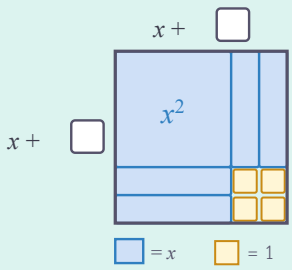

แบบฝึกหัดเบื้องต้น

➜ เฉลยท้ายเล่ม หน้า 30

ข้อ (1)–(2) เติมคำตอบ · ข้อ (3)–(8) แสดงวิธีทำ

(1) $x^2 - 4x + \square = (x - \square)^2$

(2) $x^2 + 20x + 100 = (x + \square)^2$

(3) $x^2 + 14x + 49$

(4) $x^2 - 18x + 81$

(5) $9x^2 + 6x + 1$

(6) $25x^2 - 20x + 4$

(7) $16x^2 + 40x + 25$

(8) ลานหน้าศาลาวัดเป็นรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัส มีพื้นที่ $x^2 + 16x + 64$ ตร.ม. ด้านยาวเท่าใด ถ้า $x = 12$ ด้านยาวกี่เมตร

เฉลยโจทย์หน้าซ้าย
โจทย์ข้อ 1 4 , 4 , 16 , จัตุรัส , $(x+4)^2$ โจทย์ข้อ 2 $2x$, 3 , $12x$, $(2x-3)^2$

กับดัก! ลืมพจน์กลาง

$(x-5)^2$ ไม่ใช่ $x^2 - 25$ เพราะ $(x-5)^2$ = ☐ ·
กำลังสองสมบูรณ์ต้องมีพจน์กลางเสมอ

08 ผลต่างของกำลังสอง

ย้อนผลคูณพิเศษ $(a+b)(a-b)=a^2-b^2$ จากเล่มพหุนาม บทเรียน 09 · พหุนามสองพจน์ที่เป็นกำลังสอง**ลบ**กัน แยกเป็นผลบวกคูณผลต่างได้

โจทย์ข้อ 1 x^2-36 ตัดแล้วย้าย

1. $36=(\square)^2$ · จัตุรัสด้าน x ตัดจัตุรัสเล็กพื้นที่ 36 ออกจากมุม
2. ย้ายแถบสีม่วงไปต่อด้านขวา ได้รูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า เติมด้านทั้งสองในภาพ
3. $x^2-36=$ ☐

ตัดแล้วย้าย

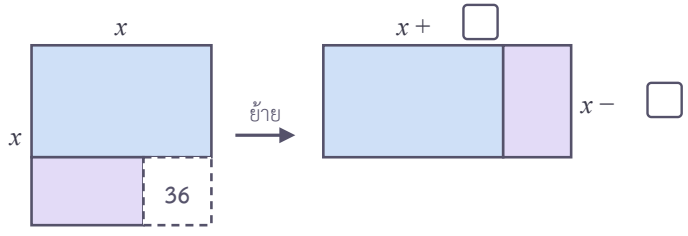

โจทย์ข้อ 2 $9x^2-16y^2$ และ $2x^2-18$

1. $9x^2=(\square)^2$ · $16y^2=(\square)^2$ · จึงได้ $9x^2-16y^2=$ ☐
2. $2x^2-18$: 18 ไม่ใช่กำลังสอง ดึงตัวร่วม ☐ ก่อน เหลือ ☐
3. $2x^2-18=$ ☐

รูปทั่วไป

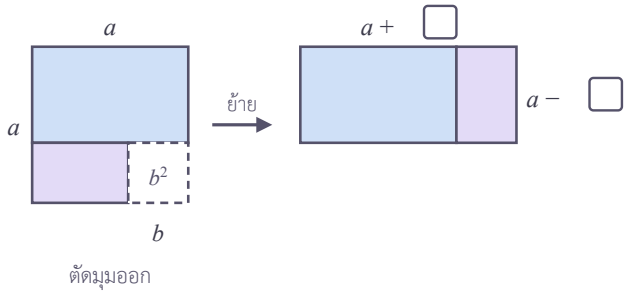

ก้าวขึ้นอีกขั้น

ผลบวกของกำลังสองแยกไม่ได้

x^2+25 เป็น**ผลบวก**ของกำลังสอง · ลอง $(x+5)(x-5)$ ได้ ☐ · ลอง $(x+5)^2$ มีพจน์กลาง ☐ · จึงแยกในจำนวนเต็ม ☐

ผลต่างของกำลังสอง $A^2 - B^2 = (A + B)(A - B)$ · ใช้เมื่อมีสองพจน์ที่เป็นกำลังสองและ**ลบ**กัน · ตัวเลขไม่ใช่กำลังสองให้ดึงตัวร่วมก่อน · ผลบวก $A^2 + B^2$ แยกไม่ได้ในจำนวนเต็ม

กำลังสอง − กำลังสอง ➜ (A + B)(A − B)

แบบฝึกหัดเบื้องต้น

➜ เฉลยท้ายเล่ม หน้า 30

ข้อ (1) เติมคำตอบ · ข้อ (2)–(7) แสดงวิธีทำ

(1) $a^2 - 144 =$ ☐

(2) $x^2 - 121$

(3) $4x^2 - 81$

(4) $x^2 - 100y^2$

(5) $3x^2 - 75$

(6) $16x^2 - 9y^2$

(7) แผ่นไม้อัดรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัสด้าน x ซม. เจาะช่องรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัสด้าน 15 ซม. ออก พื้นที่ที่เหลือเท่าใด (เขียนเป็นผลคูณ) ถ้า $x = 45$ เหลือกี่ตารางเซนติเมตร

เฉลยโจทย์หน้าซ้าย

โจทย์ข้อ 1 $6\ ,\ (x + 6)(x - 6)$ โจทย์ข้อ 2 $3x\ ,\ 4y\ ,\ (3x + 4y)(3x - 4y)\ ,\ 2\ ,\ x^2 - 9\ ,\ 2(x + 3)(x - 3)$

ใครถูก ภูผาว่า $y^2 - 49 = (y - 7)^2$ · คูณกลับ $(y - 7)^2$ ได้ ☐ จึง ☐ · ที่ถูกคือ ☐

09 เลือกวิธีแยกตัวประกอบ

เครื่องมือครบแล้ว · คราวนี้ฝึก**เลือกเครื่องมือ**ด้วยผังตัดสินใจ แล้วตรวจว่าทุกวงเล็บแยกต่อไม่ได้

โจทย์ข้อ 1 ใช้ผังตัดสินใจกับ $5x^2 - 45$

1. ข้อ 1 ของผัง: มีตัวประกอบร่วมหรือไม่ [ ] ดึง [ ] ออก
2. ในวงเล็บเหลือ [ ] ซึ่งเป็นสองพจน์ที่เป็นกำลังสองลบกัน ใช้ข้อ [ ] ของผัง
3. $5x^2 - 45 =$ [ ]
4. ตรวจทุกวงเล็บ: $x + 3$ และ $x - 3$ แยกต่อได้อีกหรือไม่ [ ]

ผังตัดสินใจ

1. มีตัวประกอบร่วมทุกพจน์? ใช่ → ดึงตัวร่วมออกก่อน (02, 06)
   ไม่ ↓
2. สองพจน์ เป็นกำลังสองลบกัน? ใช่ → ผลต่างของกำลังสอง (08)
   ไม่ ↓
3. สามพจน์ หน้า–หลังเป็นกำลังสอง พจน์กลาง = 2AB? ใช่ → กำลังสองสมบูรณ์ (07)
   ไม่ ↓
4. สามพจน์แบบอื่น? ใช่ → หาสองจำนวน หรือกรอบคูณไขว้ (03–05)

โจทย์ข้อ 2 ชุดโจทย์คละ: เลือกวิธีแล้วแยก

1. $x^2 - 12x + 35$ ใช้วิธี [ ] ได้ [ ]
2. $4x^2 + 4x + 1$ ใช้วิธี [ ] ได้ [ ]
3. $12x^2 - 3$ ดึงตัวร่วม 3 แล้วใช้ [ ] ได้ [ ]
4. $x^2 + 49$ เป็นผลบวกของกำลังสอง จึงแยกในจำนวนเต็ม [ ]

ก้าวขึ้นอีกขั้น

ปูทาง ม.3: ให้ A แทนก้อน

$(x+1)^2 - 9$ ให้ $A = x + 1$ ได้ $A^2 - 9 = (A +$ [$)(A -$ [ ] $)$ แทนกลับได้ [ ]

① ดึงตัวประกอบร่วมก่อนเสมอ ② นับพจน์: สองพจน์ → ผลต่างของกำลังสอง · สามพจน์ → กำลังสองสมบูรณ์ หรือหาสองจำนวน/กรอบคูณไขว้ ③ ตรวจว่า**ทุกวงเล็บ**แยกต่อไม่ได้ แล้วคูณกลับหรือแทนค่าตรวจ

ดึงร่วม → นับพจน์ → ตรวจ

แบบฝึกหัดเบื้องต้น

→ เฉลยท้ายเล่ม หน้า 30

จงแยกตัวประกอบให้ละเอียดที่สุด (แสดงวิธีทำ)

(1) $x^2 - 2x - 48$

(2) $36x^2 - 49$

(3) $3x^2 + 6x + 3$

(4) $2x^2 + 5x - 3$

(5) $x^2 - 20x + 100$

(6) $8x^2 - 2$

(7) $7x^2 - 14x$

(8) $x^2 + 2x + 8$ แยกตัวประกอบในจำนวนเต็มได้หรือไม่ เพราะเหตุใด

เฉลยโจทย์หน้าซ้าย

โจทย์ข้อ 1 มี , 5 , $x^2 - 9$, 2 , $5(x + 3)(x - 3)$, ไม่ได้

โจทย์ข้อ 2 หาสองจำนวน , $(x - 5)(x - 7)$, กำลังสองสมบูรณ์ , $(2x + 1)^2$, ผลต่างของกำลังสอง , $3(2x + 1)(2x - 1)$, ไม่ได้

ตรวจทุกวงเล็บ

$2x^2 - 50 = (2x + 10)(x - 5)$ คูณกลับถูก แต่ $2x + 10$ ยังมีตัวร่วม ☐ · แยกให้ละเอียดได้ ☐

10 การนำไปใช้

ใช้การแยกตัวประกอบคิดเลขเร็ว และหาความยาวด้านเมื่อรู้พื้นที่ ด้วยผังเดิม **ถามอะไร → เขียนเป็นพหุนาม → แยกตัวประกอบ → ตรวจแล้วตอบเป็นประโยค**

โจทย์ข้อ 1 คิดเลขเร็ว $53^2 - 47^2$

1. มองเป็น $A^2 - B^2$ เมื่อ $A = 53$, $B = 47 \cdot 53 + 47 =$ ☐ $\cdot 53 - 47 =$ ☐
2. $53^2 - 47^2 = (53 + 47)(53 - 47) =$ ☐
3. ลองอีกข้อ: $86^2 - 14^2 =$ ☐
4. $102 \times 98 = (100 + 2)(100 - 2) = 10{,}000 -$ ☐ $=$ ☐

ใช้สูตร

$A^2 - B^2$ → $(A + B)(A - B)$ → คิดง่าย

โจทย์ข้อ 2 ลานจอดรถพื้นที่ $x^2 + 9x + 18$ ตร.ม. กว้าง $x + 3$ ม.

1. แยกตัวประกอบ (บทเรียน 03): $x^2 + 9x + 18 =$ ☐
2. ลานกว้าง $x + 3$ ม. จึงยาว ☐ ม.
3. ถ้า $x = 7$ ลานกว้าง ☐ ม. ยาว ☐ ม.
4. ตรวจ: แทน $x = 7$ ในพื้นที่ได้ $49 + 63 + 18 =$ ☐ ตร.ม. เท่ากับกว้าง × ยาว ✓

จัดแผ่นตรวจ

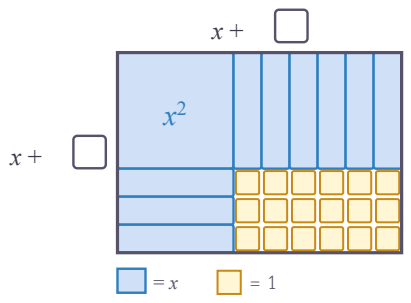

ก้าวขึ้นอีกขั้น

ปูทาง ม.3: ผลคูณเป็นศูนย์

ถ้า $AB = 0$ แล้ว $A = 0$ หรือ $B = 0$ · $(x - 2)(x + 5) = 0$ จึงได้ $x =$ ☐ หรือ $x =$ ☐ (ม.3 ใช้วิธีนี้แก้สมการกำลังสอง)

ใช้การแยกตัวประกอบเมื่อ**รู้ผลคูณ (พื้นที่) แล้วต้องการตัวประกอบ (ด้าน)**

· คิดเลขเร็วด้วย $A^2 - B^2 = (A + B)(A - B)$ และ $A^2 + 2AB + B^2 = (A + B)^2$ · ตอบเป็นประโยคพร้อมหน่วย

ถาม → เขียน → แยก → ตรวจ

แบบฝึกหัดเบื้องต้น

➜ เฉลยท้ายเล่ม หน้า 30

ข้อ (1)–(3) เติมคำตอบ · ข้อ (4)–(8) แสดงวิธีทำ

(1) $67^2 - 33^2 =$ ☐

(2) $41 \times 39 =$ ☐

(3) $29^2 + 2(29)(1) + 1 =$ ☐

(4) ห้องประชุมรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้ามีพื้นที่ $x^2 + 13x + 42$ ตร.ม. กว้าง $x + 6$ ม. ยาวเท่าใด ถ้า $x = 14$ ห้องกว้างและยาวกี่เมตร

(5) ลานกีฬารูปสี่เหลี่ยมจัตุรัสมีพื้นที่ $4x^2 + 20x + 25$ ตร.ม. ด้านยาวเท่าใด

(6) สนามหญ้ารูปสี่เหลี่ยมจัตุรัสด้าน x ม. ขุดบ่อน้ำรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัสด้าน 10 ม. ไว้ข้างใน พื้นที่หญ้าที่เหลือเท่าใด (เขียนเป็นผลคูณ) ถ้า $x = 30$ เหลือหญ้ากี่ตารางเมตร

(7) กล่องทรงสี่เหลี่ยมมุมฉากสูง 2 ซม. มีปริมาตร $2x^2 + 16x + 30$ ลบ.ซม. ฐานกว้าง $x + 3$ ซม. ฐานยาวเท่าใด

(8) แปลงผักของไออุ่นมีพื้นที่ $x^2 + 3x - 18$ ตร.ม. ด้านหนึ่งยาว $x + 6$ ม. ถ้า $x = 9$ ต้องใช้รั้วล้อมรอบแปลงยาวกี่เมตร

เฉลยโจทย์หน้าซ้าย

โจทย์ข้อ 1 100 , 6 , 600 , 7,200 , 4 , 9,996 โจทย์ข้อ 2 $(x + 3)(x + 6)$, $x + 6$, 10 , 13 , 130

ตรวจด้วยการแทนค่า

แทน $x = 10$ ใน $x^2 + 11x + 30$ ได้ ☐ · และ $(10 + 5)(10 + 6) =$ ☐ ✓ จึงเชื่อได้ว่า $x^2 + 11x + 30 = (x + 5)(x + 6)$

แบบทดสอบทบทวน

บทที่ 3 กำลังสองสมบูรณ์และผลต่างของกำลังสอง

คะแนน

/ 100

ชื่อ _____ ชั้น _____ เลขที่ _____

1 10 คะแนน

จงแยกตัวประกอบ $x^2 - 16x + 64$

2 10 คะแนน

จงแยกตัวประกอบ $9x^2 + 42x + 49$

3 10 คะแนน

จงแยกตัวประกอบ $x^2 - 169$

4 10 คะแนน

จงแยกตัวประกอบ $25x^2 - 4y^2$

5 10 คะแนน

จงแยกตัวประกอบ $6x^2 - 54$

6 10 คะแนน

จงเลือกวิธีแล้วแยกตัวประกอบให้ละเอียดที่สุด $2x^2 - 12x + 18$

7 10 คะแนน

จงใช้การแยกตัวประกอบหาค่า $78^2 - 22^2$

8 10 คะแนน

ลานอเนกประสงค์รูปสี่เหลี่ยมผืนผ้ามีพื้นที่ $x^2 + 14x + 45$ ตร.ม. กว้าง $x + 5$ ม. ยาวเท่าใด ถ้า $x = 15$ ลานกว้างและยาวกี่เมตร

9 10 คะแนน

(ทบทวนบทที่ 1) จงแยกตัวประกอบ $6a^2b - 9ab^2$

10 10 คะแนน

(ทบทวนบทที่ 2) จงแยกตัวประกอบ $3x^2 - 10x - 8$

ก้าวต่อไปสู่ ม.3

ต่อไป: ม.3

ม.3 จะแยกตัวประกอบพหุนาม**ดีกรีสูงกว่าสอง** ด้วยเครื่องมือของเล่มนี้ (ดึงตัวร่วม จัดกลุ่ม สูตร) และใช้ผลคูณเป็นศูนย์แก้สมการกำลังสอง

เฉลยแบบฝึกหัดเบื้องต้น

01 การแยกตัวประกอบคือการย้อนการคูณ

(1) $2x^2 + 14x$ (2) $4x$ (3) $3a^2$ (4) $7(x + 3)$ (5) $x(x + 9)$ (6) $2y(5y - 2)$ (7) $3x(3x + 2)$

(8) $x + 7$ ม. · 11 ม.

02 ดึงตัวประกอบร่วม

(1) $6(2x + 3)$ (2) $5a(a - 3)$ (3) $-3x(x - 4)$ (4) $2mn(2m + 5n)$ (5) $(2x + 1)(y - 3)$ (6) $(x - 4)(a + 7)$

(7) $-3x(2x + 5)$ (8) $(x + 3)(2x + 9)$ ตร.ม.

03 แยกตัวประกอบ $x^2 + bx + c$ เมื่อ c เป็นบวก

(1) 2 , 5 (2) $(x + 2)(x + 9)$ (3) $(x + 5)(x + 8)$ (4) $(x - 1)(x - 5)$ (5) $(x - 3)(x - 6)$ (6) $(x - 7)(x - 8)$

(7) $(x + 4)(x + 7)$ (ด้าน $x + 4$ กับ $x + 7$)

04 แยกตัวประกอบ $x^2 + bx + c$ เมื่อ c เป็นลบ

(1) 8 , 2 (2) ไม่ได้ (3) $(x + 5)(x - 2)$ (4) $(x + 3)(x - 8)$ (5) $(x + 6)(x - 5)$ (6) $(x + 2)(x - 9)$

(7) กว้าง $x - 2$ ยาว $x + 7$ · 8 ดม. กับ 17 ดม. (8) $(x + 5)(x - 9)$

05 แยกตัวประกอบ $ax^2 + bx + c$ เมื่อ $a \neq 1$

(1) 7 , 1 (2) $(x + 1)(3x + 5)$ (3) $(2x + 1)(x + 4)$ (4) $(x - 1)(5x - 2)$ (5) $(2x + 3)(x - 2)$

(6) $(3x + 4)(x - 1)$ (7) $(2x + 1)(2x + 3)$ (8) $(3x + 2)(x + 3)$ (ยาว $3x + 2$ ซม.)

06 ดึงตัวร่วมก่อนแล้วแยกต่อ

(1) $3(x + 2)(x + 6)$ (2) $5(x + 2)(x - 3)$ (3) $4(x - 2)(x - 4)$ (4) $-(x + 6)(x - 2)$ (5) $3(x + 1)(2x - 1)$

(6) $-2(x + 1)(x - 5)$ (7) $y(x + 2)(x + 5)$ (8) $(x + 2)(x + 5)$ ตร.ม.

เฉลยแบบฝึกหัดเบื้องต้น

07 กำลังสองสมบูรณ์

(1) 4 , 2 (2) 10 (3) $(x+7)^2$ (4) $(x-9)^2$ (5) $(3x+1)^2$ (6) $(5x-2)^2$ (7) $(4x+5)^2$

(8) $x+8$ ม. · 20 ม.

08 ผลต่างของกำลังสอง

(1) $(a+12)(a-12)$ (2) $(x+11)(x-11)$ (3) $(2x+9)(2x-9)$ (4) $(x+10y)(x-10y)$ (5) $3(x+5)(x-5)$

(6) $(4x+3y)(4x-3y)$ (7) $(x+15)(x-15)$ ตร.ซม. · 1,800 ตร.ซม.

09 เลือกวิธีแยกตัวประกอบ

(1) $(x+6)(x-8)$ (2) $(6x+7)(6x-7)$ (3) $3(x+1)^2$ (4) $(x+3)(2x-1)$ (5) $(x-10)^2$

(6) $2(2x+1)(2x-1)$ (7) $7x(x-2)$ (8) ไม่ได้

10 การนำไปใช้

(1) 3,400 (2) 1,599 (3) 900 (4) ยาว $x+7$ ม. · กว้าง 20 ม. ยาว 21 ม. (5) $2x+5$ ม.

(6) $(x+10)(x-10)$ ตร.ม. · 800 ตร.ม. (7) $x+5$ ซม. (8) 42 ม.

บันทึกความก้าวหน้าของฉัน

ทำเสร็จแล้วกา ✓ ในช่อง บทเรียนไหนยังไม่มั่นใจ กาช่องสุดท้ายไว้กลับมาทบทวน

บทเรียน	เรียนหน้าซ้าย	ทำแบบฝึก	ทำถูก	อยากทบทวน
บทที่ 1 ใช้สมบัติการแจกแจง				
01 การแยกตัวประกอบคือการย้อนการคูณ	☐	☐	____ / 8	☐
02 ดึงตัวประกอบร่วม	☐	☐	____ / 8	☐
แบบทดสอบทบทวน บทที่ 1			____ / 100	☐
บทที่ 2 พหุนามดีกรีสองสามพจน์				
03 แยกตัวประกอบ $x^2 + bx + c$ เมื่อ c เป็นบวก	☐	☐	____ / 7	☐
04 แยกตัวประกอบ $x^2 + bx + c$ เมื่อ c เป็นลบ	☐	☐	____ / 8	☐
05 แยกตัวประกอบ $ax^2 + bx + c$ เมื่อ $a \neq 1$	☐	☐	____ / 8	☐
06 ดึงตัวร่วมก่อนแล้วแยกต่อ	☐	☐	____ / 8	☐
แบบทดสอบทบทวน บทที่ 2			____ / 100	☐
บทที่ 3 กำลังสองสมบูรณ์และผลต่างของกำลังสอง				
07 กำลังสองสมบูรณ์	☐	☐	____ / 8	☐
08 ผลต่างของกำลังสอง	☐	☐	____ / 7	☐
09 เลือกวิธีแยกตัวประกอบ	☐	☐	____ / 8	☐
10 การนำไปใช้	☐	☐	____ / 8	☐
แบบทดสอบทบทวน บทที่ 3			____ / 100	☐

ครบทุกช่องแล้ว เก่งมาก! ม.3 จะใช้เครื่องมือเหล่านี้แยกพหุนามดีกรีสูงกว่าสอง และแก้สมการกำลังสอง

บันทึก

One by One
Step by Step

เรียนทีละบท ฝึกทีละขั้น

หนังสือชุด One by One ม.2

1. ทฤษฎีบทพีทาโกรัส
2. ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับจำนวนจริง
3. ปริซึมและทรงกระบอก
4. การแปลงทางเรขาคณิต
5. สมบัติของเลขยกกำลัง
6. พหุนาม
7. สถิติ (2)
8. ความเท่ากันทุกประการ
9. เส้นขนาน
10. การให้เหตุผลทางเรขาคณิต
11. **การแยกตัวประกอบของพหุนามดีกรีสอง**

Math Step Studio
mathstepstudio.com